

Dědeček Macneill byl na svou bystrou vnučku Maud bezpochyby pyšný, ovšem jeho metoda spočívala v tom, chválit člověka v soukromí, ale na veřejnosti ho zastrašovat či se mu vysmívat. Maud se teprve od sestřenic a bratranců dozvíдалa, že za jejími zády se o ní nelítostný dědeček vyjadřuje pochvalně.

Od dědečkova ostrovtipu se Maud raději držela dál. Nesnášela, když se jí vysmíval a ponižoval ji – a on si prostě nemohl pomoci. Její nejznámější literární postava, Anna Shirleyová, tuto averzi sdílí: „Sarkasmus, ať už u muže či ženy, byla zbraň, které se Anna děsila. Vždycky jí ublížil... měla z něj puchýře na duši, které pálily ještě dlouhé měsíce.“ Podobně i další Maudina postava, vypravěčka z knihy *The Story Girl* (Kouzelná vypravěčka), přísahá, že si nikdy nebude z dětí dělat legraci: „... nesnáším, když se člověku vysmívají – a dospělí to dělají pořád. To já nikdy dělat nebudu, až budu velká. Na to si dám pozor.“

Maud byla na svou rodinu pyšná, ale dostala do vínku komplikované dědictví. Obě strany byly přesvědčené o správnosti svého přístupu. Maud věděla, že, co zdělila po Montgomeryových a Macneillových, spolu zákonitě musí soupeřit: „vášnivá krev Montgomeryových a puritánská etika Macneillových“. Chápala přitom i to, že ani jedna strana „není dost silná na to, aby si zcela podrobila tu druhou.“ A tyto dvě strany spolu v Maudině dvojaké nátuře donekonečna bojovaly.

Maud světu nastavovala statečnou tvář, zatímco „vnitřní“ Maud před ostatními chránila a schovávala. „Žila jsem dvojitý život, ostatně to jsem asi dělala vždycky – bezpochyby jako spousta dalších lidí – ten vnější naplněný studiem a prací... a ten vnitřní plný snů a tužeb.“ (7. ledna 1910, Deník č. 1, str. 388).

Počátek Maudina života provázela radost, ale ta se brzy proměnila v zármutek. Obojí, radost i smutek, ji trvale poznamenaly.

Lucy Maud Montgomeryová se narodila 30. listopadu 1874 ve městě Clifton (později přejmenovaném na New London) – v malinké, dvoupatrové chalupě, osm a půl měsíce po svatbě svých rodičů.

Její otec, Hugh John Montgomery, byl třiatřicetiletý, pohledný, veselý a sympatický syn senátora Donalda Montgomeryho, jenže smolař. Když Hugh John poprvé potkal Maudinu matku, Claru Woolnerovou Macneillovou, okouzlit ji coby mladý námořní kapitán. A jako věčný optimista jakékoli námitky proti mladé nevěstě smetl ze stolu.

Clara Woolnerová Macneillová byla mladá jednadvacetiletá dívka, v pořadí čtvrté dítě ze šesti potomků ochránářských rodičů. V malé vesničce Cavendish Clara vynikala. Mnozí se za ní otáčeli pro její krásu a o nápadníky neměla nouzi. O mnoho let později k Maud přistoupil jakýsi šedovlasý stařík, aby se pochlubil, že měl kdysi tu čest doprovázet její matku domů.

Clara a Hugh John se vzali v domě jejich rodičů, ale staří Macneillovi sňatek neschvalovali. Hugh John nevypadal na člověka, který by dokázal dobře zabezpečit rodinu. Jeho otec, senátor Donald Montgomery, koupil mladému páru malý dům na ostrově prince Edwarda, který se nacházel zhruba uprostřed mezi oběma rodinami. Tam rodiče novomanžele nechali napospas jejich osudu, bez jakékoli další podpory.

Mladá dvojice se snažila uživit provozováním místního obchůdku, který byl připojený k obytné části jejich domu. Manželovi ani manželce však obchod nic neříkal. Krámek začal krachovat. A Clara velmi brzy onemocněla tuberkulózou – což v té době znamenalo rozsudek smrti. V devatenáctém století byla tuberkulóza (či souchotiny, jak se tehdy nemoci říkalo) pomalé, strašné, vysilující a obvykle i smrtelné plicní onemocnění.

Hugh John se přestěhoval do Cavendishe, kde se Macneillovi mohli postarat o dceru i malou vnučku Maud. Navzdory vši opatrnosti a péči však Clara Macneillová Montgomeryová 14. září 1876 zemřela. Zanechala po sobě malou dcerku, truchlícího manžela a rodinu. Bylo jí třiadvacet let. Maud nebyly ještě ani dva. Její první vzpomínka na mladou maminku je, jak leží v rakvi a zlaté vlasy jí splývají kolem ramen.

Hugh John stál u rakve, choval Maud v náručí a plakal. Dívka byla celá vyjevená: sešlo se tu tolik lidí, všichni se točili kolem ní, ale přitom se něco zdálo v nepořádku. Sousedé si něco špitali a s lítostí po nich pokukovali.

Ženy v té době vlastnily pouze jedny hedvábné šaty za život, obvykle v nějaké rozumné, tlumené barvě; Clara měla šaty jasně zelené. I v okamžiku své smrti vypadala úchvatně. Se záplavou zlatých vlasů působila stejně mile a povědomě jako vždycky, ale když Maud natáhla ručku, aby se dotkla její tváře, šokovalo ji, jak byla její pleť ledově chladná. Byl to tak silný dojem, že ještě po letech Maud ten dotek v konečcích prstů cítila.

Po pohřbu zahalila krátký život Clary Macneillové rouška mlčení. O krátkém, nešťastném manželství Clary a Hugh Johna Montgomeryho nikdo nemluvil. Clařino jméno bylo zmiňováno jen zřídka a o nepřítomném Hughovi nemluvil skoro nikdo. Maud si obrázek své matky musela poskládat ze střípků toho, co zaslechla, či z utrousených narážek. Její matku jako by vymazali z povrchu zemského.

Podle těch pár útržků, které Maud sesbírala, byla Clara citlivá, poetická, šlechtná mladá žena a snílek. Postavit se rodičům a vdát se proti jejich vůli vyžadovalo odvahy. Maud s Clarou z malého rodinného klanu vyčnívaly. Obě zbožňovaly krásu, a to do té míry, že je někteří považovali téměř za blázný. Maud matčiny ztráty

vždycky litovala. Ačkoli Clara Macneillová Montgomeryová zemřela mladá a zapomenutá, zanechala po sobě několik věcí, jež Maud celý život střežila jako poklad – několik svazků poezie či deník, který Maud pečlivě opatrovala.

Clařin hrob ležel kousek přes cestu, nedaleko Maudina domu a presbyteriánského kostela, vedle školy. Matčina nepřítomnost tak byla stále na dohled: bolestivá, záhadná a nezapomenutelná. Maud chodila kolem matčina hrobu každý den na cestě do školy i ze školy.

Clařina předčasná smrt za sebou zanechala nespočet nezodpovězených otázek. Ačkoli rodina Macneillových byla proslulá vyprávěním příběhů, o Claře se k Maud žádné nedostaly. Ani o možném posmrtném životě si s ní nikdy nikdo nepovídal. Nechali ji, aby si závěry učinila sama. Když jí byly čtyři, seděla právě v kostele, když vtom řekl kněz cosi, co ji zaujalo, a tak nastražila uši. V kostele se samozřejmě nemluví, ale tohle bylo naléhavé. Maud se naklonila k tetičce Emily a pípala: „Kde je nebe?“

Mladá teta Emily si netroufla odpovědět nahlas. Místo toho ukázala prstem nahoru ke stropu. Maud z toho usoudila, že její maminka je z nějakého důvodu uvězněná na půdě cliftonského kostela. Nebe bylo jen pár kilometrů od domova! Maud nedokázala pochopit, proč nikdo nevezal žebřík a pro její maminku tam nevylezl.

Mezitím se Maudin život s otcem u rodinného krbu stával čím dál nejistější. Hugh John za svou mladou ženou truchlil, a zatímco se snažil uživit, péči o energickou dcerku nechával stále více na Macneillových, kterým bylo v té době přes padesát a podobné povinnosti už měli dávno za sebou. Doma s nimi bydlela už jen náctiletá Emily, Maudina poněkud upjatá teta. Maud mladou tetu považovala za „starou“ podobně jako všechny ostatní dospělé:

„Buď byl člověk dospělý, anebo ne, a tak to prostě bylo.“ S tetou Emily si hrát nemohla, a tak si Maud vymyslela vlastní kamarádky; žili dokonce i ve skleněných dvířkách příborníku v přijímacím pokoji jejích prarodičů.

V levé části dvířek bydlela Maudina smyšlená kamarádka „Katka Mauriceová“. Katka byla dívenka v Maudině věku, se kterou si povídala „celé hodiny a sdělovaly si navzájem různá tajemství.“ Vždycky když Maud do pokoje nakoukla, aspoň své kamarádce Katce zamávala.

V pravé části příborníku bydlela „Lucy Grayová“, postarší vdova, jež neustále vyprávěla „pochmurné historky o svých nesnázích“. Maud sice mnohem radši trávila čas ve společnosti Katky Mauriceové, nicméně, aby staré smutné vdově nebylo tak smutno, spravedlivě dělila svůj čas mezi obě dvě.

Mnohem později Maud tu oblíbenější z obou smyšlených přítelkyň přivedla i do *Anny ze Zeleného domu*, kde se z Katky Mauriceové stala Annina imaginární nejlepší kamarádka a utěšitelka. Nicméně onen hořkosladký výplod Maudiny fantazie, dvě obyvatelky skleněných dvířek, prozrazuje, jak se cítila opuštěná, vytržená ze skutečného světa. Velmi brzy pochopila, že pokud chce šťastnější život, musí si ho pro sebe vytvořit.

Skutečným průvodcem Maudina útlého dětství byl její otec Hugh John. Maud svého otce zbožňovala. Byl mírný a veselý a vyprávěl jí báječné vymyšlené příběhy – jako ten o skvrnitých keramických psech svého otce, kteří o půlnoci ožívají. Otec malou Maud chválil a mazlil se s ní, a na rozdíl od Macneillových se vyjadřoval přímým, láskyplným způsobem. Hugh John své dceři říkal „moje malá Maudie“ a ona ho na oplátku bezmezně milovala.

O mnoho let později napsala: „Svého otce jsem opravdu hluboce milovala. Byl to ten nejmilejší člověk, jakého jsem kdy poznala.“

Hugh John Montgomery byl laskavý a až dětský v tom, jak neměl rád nepřívětivost. Otec s dcerou k sobě v tom nepochopitelném světě přilnuli. „Teď si myslím,“ psala Maud, „že děda s babičkou tu mou lásku k němu nesnášeli. Viděli, že k nim takový vroucí cit nechovám. A měli pravdu – nechovala jsem. Ale byla to jejich chyba. Teď vím, že mě jistým způsobem rádi měli. Ale nikdy svou lásku nevyjádřili ani slovem, ani skutkem. Nikdy jsem si nemyslela, že mě mají rádi. Připadalo mi, že jediný člověk na světě, který mě miluje, je můj otec. Nikdo jiný mě nikdy nepolíbil, nemazlil se se mnou, neříkal mi roztomilým jménem. A tak jsem tehdy všechnu svou lásku dávala jemu. A mým prarodičům se to nelíbilo. Mysleli si, že když mi dávají domov, jídlo, oblečení a péči, měla bych za to mít nejvíc ráda je.“ (Nezveřejněný zápis z deníku, 3. května 1908).

Malá Maud byla náladové, živé, chytré a popudlivé dítě. Macneillovi žádnou z těchto vlastností neoceňovali. Maud toužila po upřímné láskyplnosti – jako když k ní jedna rodinná přítelkyně jednou večer zamumlala „mé drahé dítě“ – slova, která si pak Maud pamatovala celý život. Takové přímé vyjádření citů však bylo v rodině vzácné. „Strašně se mi to oslovení líbilo. Po takových jsem prahla. Nikdy jsem na ně nezapomněla.“ (1. května 1925)

Není pochyb o tom, že babička Maud milovala. Lucy Macneillová byla ústřední, zásadní postavou Maudina života. Babička Macneillová se kvůli Maud postavila i manželovi; pro dobro své vnučky porušila zvyklosti; investovala do ní své vlastní peníze a bojovala za to, aby děvče získalo dobré vzdělání. A všechno to dělala v době, kdy podobné chování bylo výjimečné, nikoli běžné. Lucy Macneillová se o Maud skvěle starala, byla to pověstná hospodyně, jež výborně vařila, uklízela a věnovala se ručním pracem, nicméně emocionálně a intelektuálně byla Maud na hony vzdálená.

Pro babičku Macneillovou bylo stejně obtížné otevřeně vyjádřit city, jako to pro Hughu Johna bylo přirozené. Ale zatímco otci Maud jeho slabosti promíjela snadno, babičku soudila tvrdě. Pouze v knihách o Anně, v (mnohém pozměněné) postavě Marilly, Maud dokázala babiččiny dobré vlastnosti, její spolehlivost, obětavost, vytrvalou pozornost, patřičně ocenit.

Jedna málo známá příhoda z Maudina útlého dětství však přeci dokládá, že i babička Macneillová měla v srdci své vnučky místo. Když bylo Maud pět let, popálila se pohrabáčem od kamen a nakazila se břišním tyfem. Lékař to viděl černě. Prohlásil, že nepřžije týden. Okamžitě poslali pro babičku Macneillovou.

Přecitlivělá dívka se na babičku vrhla. Maud byla vlastně „tak ráda, že ji vidí, že jí nebezpečně vylétla horečka.“ Ve snaze dcerku zklidnit jí Hugh John řekl, že babička odešla domů, takže během následujících horečných dní Maud měla za to, že ona starší paní, která u ní nervózně přešlapovala, vůbec nebyla její babička, ale jedna z hospodyní. Teprve když už jí bylo lépe a dokázala se posadit, zjistila, že vedle ní sedí babička Lucy. „Já... nedokázala jsem se od ní odtrhnout. Neustále jsem jí hladila po tváři a s údivem a radostí jsem dokola opakovala: tak ty tedy nakonec nejsi paní Murphyová; ty jsi babička.“

Nedlouho po Maudině nemoci se babička Lucy Macneillová stala dívčinou hlavní opatrovnící. Byla přísná a tvrdá. Maud se babiččiny výchovné postupy zdály beznadějně staromódní. A během několika následujících let se na babičku přesunula celá tíha dívčiny výchovy, neboť Hugh John odjížděl za prací do čím dál vzdálenějších koutů západní Kanady. Kdysi vroucí vztah mezi otcem a dcerou se najednou beze stopy vytratil.

Hugh John nejprve dcerku občas navštěvoval. Ale ještě než bylo Maud sedm let, odstěhoval se do dalekého Saskatchewanu,

takže stárnoucí Macneillovi se o vnučku museli postarat úplně sami.

Maud svůj šok a zklamání z otcova odchodu dokázala skrýt a přenést je tam, kde mohly v klidu zůstat, tedy na své ostražitě, stárnoucí prarodiče. Ani tehdy, ani nikdy později Maud proti otci neřekla ani slovo. Naopak – stvořila si milující portrét nepřítomného otce, čemuž se všechny její životopisy dost podivují.

Ničemu nepomohlo ani to, že dědeček Macneill otevřeně proti této své nové povinnosti protestoval a se svou upovídanou, temperamentní vnučkou se často přel. Lišili se snad ve všech ohledech. Alexander Macneill se před světem schovával; Maud toužila po společnosti. Pohrdal výplody její fantazie, vysmíval se jejím ambicím a trval na tom, že žena patří do domácnosti. Babička Macneillová, která se ocitla mezi těmito dvěma silnými osobnostmi, na sebe musela vzít roli usmiřovatele – ze všech sil se snažila v životě své vnučky obnovovat pořádek a rovnováhu. Snažila se být fěr, ale vděku se za to nedočkala ani od jednoho.

Maud věděla, že to babička myslí dobře, „jenomže její láska vždycky postrádala sebemenší špetku porozumění“, a proto, jak píše, „nebylo v jejích silách nás sblížit.“ Maud přišla o matku a otec ji opustil. Jiné dítě by třeba putovalo do náhradní rodiny, přesouvalo se od domu k domu nebo by ho poslali do sirotčince. Maud měla bezpečnou střechu nad hlavou, spoustu dobré stravy a všechny materiální výhody, jež jí prarodiče mohli poskytnout.

Dům Macneillových byl jeden z nejkrásnějších starých domů v Cavendishi. Každý rok v červnu kvetly v sadech třešně a jabloně a na podzim uzrávala šťavnatá jablka. Ostatní děti si do školy nosily obědy v plechových bandaskách; Maud se v poledne vracela domů a obědvala s prarodiči. Mnoho dětí si dokonce ani v tuhých kanadských mrazech nemohlo dovolit boty; Maud nosila pevné

Království ideální krásy

kožené boty, které jí všechny dívky záviděly. Maud sama přiznala: „Materiálně jsem byla zabezpečená dobře... Ale emočně a sociálně jsem velmi strádala.“

Maudini příbuzní jí neustále připomínali, že by za své štěstí měla být vděčná. Byla zkrátka případ pro charitu. Měla být vděčná za střechu nad hlavou. To malé Maud Macneillové sráželo sebevědomí a oslabovalo to roli Montgomeryových v jejím životě. Ačkoli se Macneillovi i Montgomeryovi v mnohém lišili – v temperamentu, politice, dokonce i vzhledu – sdíleli hrdost, že patří mezi nejstarší rodiny na ostrově prince Edwarda. Nic z toho, co Maud udělala, tak neuniklo veřejnosti. Jak říká jedno staré rčení: „Komu bylo hodně dáno, od toho se také hodně žádá.“ A od Maud se toho žádalo víc než od jakéhokoli obyčejného smrtelníka.

Farma Macneillových stála těsně za hranicemi Cavendishe, přímořské vesničky, kde se všichni znali. Celá osada byla jen necelých pět kilometrů dlouhá a půldruhého kilometru široká. Cavendish ležel na severním, idylickém pobřeží ostrova prince Edwarda, asi sedmnáct kilometrů od železniční stanice a necelých čtyřicet od města Charlottetown. Podle Maud byl Cavendish nejkrásnějším místem na zemi. Při jedné vzácné příležitosti o něm poněkud skromně prohlásila, že je to „dobré místo, kde strávit dětství. Lepší si nedokážu představit.“

V jednom z prvních deníkových zápisů si Maud poznamenala:

„V dálce za hnědými poli leželo moře, modré a třpytivé, poseté hřebínky vln. Procházka na čerstvém, vlhkém jarním vzduchu byla příjemná, a když jsem ještě sešla až k pobřeží a vylezla tam na velký útes, musela jsem radostí zadržet dech... Nalevo ode mne se táhlo zvlněné písčité pobřeží; napravo hrboletá skaliska se zátočinami, kde vlnky šveholily mezi oblázky. Dokázala bych tam strávit celé hodiny a pozorovat moře a racky vznášející se nad hladinou.“

(10. dubna 1890, Deník L. M. Montgomeryové)

Už v těch několika řádcích dospívající Maud můžeme tušit brilantní spisovatelský a pozorovací talent.